
11.3 Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ

I. ΚΕΙΜΕΝΟ:

Τόσο ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1914-1918) όσο και ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1939-1945) συνέπεσαν με την περίοδο της Αγγλοκρατίας στην Κύπρο (1878-1960). Και στους δύο Πολέμους οι Κύπριοι συμμετείχαν ως εθελοντές πλάι στον αγγλικό στρατό, έχοντας πάντοτε την κρυφή ελπίδα ότι θα έπαιρναν ως αντάλλαγμα την ελευθερία και την ανεξαρτησία τους.

Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου ο πόθος των Κυπρίων για Ένωση με την Ελλάδα δεν ικανοποιήθηκε, αφού η φιλοβασιλική – φιλογερμανική κυβέρνηση της Ελλάδας, που προέκυψε μέσα από τον *Εθνικό Διχασμό*, αρνήθηκε να πάρει ως αντάλλαγμα την Κύπρο (1915) και να μπει στον Πόλεμο ως σύμμαχος της Αγγλίας. Προτίμησε να κρατήσει την Ελλάδα *ουδέτερη*, ώστε να βοηθήσει έμμεσα τη Γερμανία που ήταν αντίπαλος των Άγγλων. Η απόφαση των Κυπρίων να πολεμήσουν και στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό των Άγγλων, είχε άμεση σχέση με το τι περίμενε ο κυπριακός λαός ως αντάλλαγμα μετά το τέλος του Πολέμου.

Οι Κύπριοι αντίκρυσαν με ενθουσιασμό τη συμμετοχή τους στον Πόλεμο. Σε ολόκληρο το νησί ύψωσαν ελληνικές και αγγλικές σημαίες και ζητούσαν επίμονα την αποστολή εθελοντών στην Ελλάδα, που ήταν και σε αυτόν τον πόλεμο σύμμαχος της Αγγλίας. Οι Κύπριοι εθελοντές αριθμούσαν γύρω στις 30 000 στρατιώτες που αποτέλεσαν το *Κυπριακό Σύνταγμα*. Πολέμησαν ηρωικά σε διάφορα μέρη του πολεμικού μετώπου και διακρίθηκαν για την ανδρεία τους. Πολλοί έπεσαν στο πεδίο της μάχης και είναι έως σήμερα θαμμένοι σε διάφορα ευρωπαϊκά και άλλα κοιμητήρια, ενώ γύρω στις 2 500 κρατήθηκαν σε *Στρατόπεδα Συγκεντρώσεως*.

Μετά και τη συμμετοχή τους στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τις μεγαλόστομες υποσχέσεις του τότε Πρωθυπουργού της Βρετανίας, *Ουίνστον Τσώρτσιλ*, ότι «ο ελεύθερος κόσμος δεν θα ξεχάσει τις θυσίες του ελληνικού λαού», οι ελπίδες των Κυπρίων για Ένωση αναπτερώθηκαν. Ωστόσο, όταν ο Πόλεμος τέλειωσε, οι Άγγλοι αρνήθηκαν να δεχτούν το αίτημα των Κυπρίων αλλά και το αποτέλεσμα του *Ενωτικού Δημοψηφίσματος* (1950), με το οποίο η συντριπτική πλειοψηφία του λαού (95,7%) ζητούσε την Ένωση με την Ελλάδα.

Ακόμη και η Ελλάδα, με τον τότε πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου δεν έκανε κάποια αναφορά στην περίπτωση της Κύπρου, αφού θεωρούσε ότι η αναφορά στο θέμα της Κύπρου θα έθετε σε κίνδυνο τη μεταπολεμική σχέση της Ελλάδας με την Αγγλία και την Αμερική.

Οι Κύπριοι οδηγήθηκαν τότε στον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ (1955-59) και η Κύπρος κέρδισε την ανεξαρτησία της ως Κυπριακή Δημοκρατία το 1960.

II. ΠΗΓΕΣ:

1. Ο ενθουσιασμός των Κυπρίων στο ξέσπασμα του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου

«Σε ολόκληρο το νησί υψώθηκαν ελληνικές σημαίες, οι οποίες κυμάτιζαν δίπλα στις αγγλικές. Μεγάλο πλήθος συγκεντρώθηκε μπροστά στο Προξενείο στη Λευκωσία και έψαλλε ελληνικούς και αγγλικούς ύμνους. Αρκετοί ζητούσαν να αποσταλούν στην Ελλάδα για να υπηρετήσουν στον ελληνικό στρατό».

Δημοσιογράφος – Ανταποκριτής του Ρέουτερ στην Κύπρο (1940): *Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας*, 1989, σ.36.

2. Οι Άγγλοι οργανώνουν το «Κυπριακό Σύνταγμα»

«Τον Μάρτιο του 1941 κάπου 15 000 Κύπριοι επάνδρωσαν μονάδες στη Μέση Ανατολή, ενώ μέχρι το τέλος του Πολέμου υπηρέτησαν με τη σημαία του Κυπριακού Συντάγματος, σε διάφορους τόπους, 30 000 Κύπριοι από τους οποίους οι 25 000 ήταν εθελοντές από την Κύπρο και οι υπόλοιποι ήταν Κύπριοι που διέμεναν στην Αίγυπτο και στρατολογήθηκαν υποχρεωτικά. Εκτός από αυτούς άλλοι 7 000 Κύπριοι που διέμεναν στην Αγγλία υπηρέτησαν υποχρεωτικά στον αγγλικό στρατό. Τέλος, αρκετοί Κύπριοι φοιτητές που σπούδαζαν στην Ελλάδα, υπηρέτησαν εθελοντικά στον ελληνικό στρατό. Σε δέκα στρατοπεδα συγκέντρωσης κρατήθηκαν 2 500 περίπου Κύπριοι αιχμάλωτοι πολέμου. Σε 47 κοιμητήρια της Ευρώπης βρίσκονται οι τάφοι 650 Κυπρίων που σκοτώθηκαν σε μάχες του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου».

Δημοσιογράφος – Ανταποκριτής του Ρέουτερ στην Κύπρο (1940): *Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας*, 1989, σ.37.

3. Η θέση του Έλληνα πολιτικού Γ. Παπανδρέου για το ζήτημα της Κύπρου

«Η Ελλάδα αναπνέει με δύο πνεύμονες, τον έναν Αγγλικόν και τον άλλον Αμερικάνικον, και γι' αυτό δεν μπορεί, λόγω του Κυπριακού, να κινδυνεύσει να πάθει ασφυξίαν».

Μ. Χριστοδούλου, *Η πορεία μιας εποχής*, Λευκωσία 1987, σ.62.